

Rapport

Datum: 8 oktober 2007

Rapportnummer: 2007/216

Klacht

1. Verzoeker, taxichauffeur, stond op enig moment op 3 april 2005 met zijn taxi op een trottoir te Den Haag. Hij klaagt over het optreden van politieambtenaren van het regionale politiekorps Haaglanden jegens hem op die dag. Hij klaagt er met name over dat:

- a. de politieambtenaren hem hebben gediscrimineerd vanwege zijn afkomst door tegen hem op te treden, terwijl een andere taxichauffeur ter plaatse met een waarschuwing werd weggestuurd;
- b. de politieambtenaren hem uit de auto trokken en de handboeien om hebben gedaan;
- c. een politieambtenaar hem in zijn kruis heeft geschopt.

2. Verder klaagt verzoeker erover dat de politie weigert de schade te vergoeden die hij door het bovenstaande politieoptreden heeft geleden.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 3 april 2005 stond verzoeker, een taxichauffeur van Noord-Afrikaanse afkomst, met zijn taxi enige tijd stil op een trottoir te Den Haag. Twee politieagenten van het regionale politiekorps Haaglanden spraken verzoeker hierop aan, deelden hem mee dat hij een bekeuring zou krijgen voor het stilstaan op een trottoir en vroegen hem vervolgens om zijn rijbewijs en taxipapieren. Verzoeker was het hier niet mee eens en ging in discussie met de politieambtenaren. Verzoeker gaf niet direct zijn rijbewijs en papieren af, toen de politieambtenaren hem daarnaar vroegen.

2. Op een gegeven moment escaleerde de situatie tussen verzoeker en de politieagenten zodanig dat verzoeker werd aangehouden, omdat hij niet voldeed aan de gedane vordering. De politieambtenaren trokken verzoeker uit zijn auto en brachten hem vervolgens geboeid over naar het politiebureau en leidden hem aldaar voor aan de hulpofficier van justitie. Na het uitreiken van de bekeuringen werd verzoeker na ongeveer anderhalf uur in vrijheid gesteld.

3. Verzoeker diende vervolgens op 4 april 2005 mondeling een klacht in bij het regionale politiekorps Haaglanden over de wijze van bejegening, gebruik van geweld en het gebruik van handboeien.

4. De korpsbeheerder deed de klachten van verzoeker bij beslissing van 9 september 2005 af. De klacht over het gebruik van handboeien en de wijze van bejegening achtte hij ongegrond. Ten aanzien van de klacht over gebruik van geweld oordeelde de

korpsbeheerder dat uit onderzoek niet was gebleken dat verzoeker een knietje in zijn kruis had gekregen. Dit gedeelte achtte de korpsbeheerder ongegrond. De korpsbeheerder achtte uit het onderzoek wel gebleken dat politieambtenaar L. verzoeker in de ophoudruimte van het politiebureau een duw had gegeven. Dit gedeelte van de klacht verklaarde de korpsbeheerder gegrond.

5. Op 12 oktober 2005 diende verzoeker een schadevergoedingsverzoek in bij het regionale politiekorps Haaglanden. Op 16 november 2005 wees het regionale politiekorps Haaglanden de schadeclaim van verzoeker af.

6. Verzoeker wendde zich op 30 juni 2006 tot de Nationale ombudsman.

I. Ten aanzien van het discriminerende optreden

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat politieambtenaren hem hebben gediscrimineerd vanwege zijn afkomst door tegen hem op te treden, terwijl een andere taxichauffeur ter plaatse met een waarschuwing werd weggestuurd. Verzoeker geeft aan dat hij die avond een cliënt had afgezet en bezig was om de verplichte administratie bij te werken, toen er achter zijn auto een taxi met daarin een taxichauffeur van ogenschijnlijk Nederlandse origine kwam staan. Verzoeker heeft, naar zijn zeggen, ongeveer twee minuten stilgestaan op het trottoir, niet langer dan nodig was om af te rekenen en de rit op te schrijven. Vervolgens werd hij door twee politieagenten in een surveillanceauto aangesproken, terwijl de taxichauffeur die achter hem stond direct met een waarschuwing werd weggestuurd, aldus verzoeker. De politieagenten gaven hem vervolgens een aankondiging van beschikking wegens "parkeren niet rijbaan gebruiken" en vroegen hem om zijn autopapieren. Verzoeker geeft aan dat hij hierop de discussie met de politieagenten was aangegaan en dat hij niet direct zijn rijbewijs had afgegeven, omdat hij wilde weten waarom de andere taxichauffeur geen bekeuring kreeg. Hierop reageerde politieambtenaar L. volgens verzoeker heel agressief. Vervolgens sleurden de politieagenten hem uit zijn auto en deden hem handboeien om, aldus verzoeker.

2. In reactie op deze klacht liet de korpsbeheerder weten geen aanleiding te zien om af te wijken van de eerder gedane ongegrondheid van de klacht. De korpsbeheerder gaf aan dat op de plaats van het incident in het verleden een taxistandplaats was gesitueerd. Bij herinrichting verdween die taxistandplaats en kreeg het betreffende weggedeelte de functie en het uiterlijk van een trottoir, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder gaf aan dat, aangezien na verloop van tijd bleek dat ter plaatse nog veelvuldig voertuigen op het trottoir tot stilstand werden gebracht, door politieambtenaren projectmatig hierop was gecontroleerd. Na een periode van waarschuwen was overgegaan tot het repressief optreden tegen die bestuurders die hun voertuig tot stilstand brachten op het trottoir, aldus de korpsbeheerder.

3. Daarnaast uitdrukkelijk gevraagd, liet de korpsbeheerder weten wat de wettelijke grondslag was voor het politieoptreden jegens verzoeker. De korpsbeheerder gaf aan dat de betrokken politieambtenaren hadden geconstateerd dat verzoeker al geruime tijd stilstond op het trottoir. Op deze wijze tot stilstand brengen van een voertuig levert volgens de korpsbeheerder een gedraging op zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (zie Achtergrond, onder 1.). Om die reden waren de betrokken politieambtenaren overgegaan tot de controle van het voertuig op de naleving van de bepalingen gesteld bij of krachtens de Wegenverkeerswetgeving en de Wet Personenvervoer 2000, aldus de korpsbeheerder. Op grond van de bevoegdheden, vastgelegd in artikel 5.19 van de Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond, onder 2.), was van betrokkene gevorderd dat hij inzage gaf in de wettelijk voorgeschreven bescheiden, hetgeen verzoeker volgens de korpsbeheerder weigerde, ondanks herhaalde vorderingen. De korpsbeheerder gaf aan dat het niet voldoen aan de vordering tot het geven van inzage in de bescheiden, een gedraging is als bedoeld in artikel 2, eerste lid Wavh (zie Achtergrond, onder 1.).

4. In de terzake gemaakte aankondiging van beschikking staat vermeld dat verzoeker had verklaard dat hij stond te wachten op een klant. De aankondiging vermeldt tevens als noot van de verbalisant dat hij zag dat "betrokken voertuig met vier wielen op het trottoir stond".

5. Het naar aanleiding van het incident opgemaakte mutatieformulier vermeldt dat de betrokken politieagenten zagen dat verzoeker met zijn voertuig op het trottoir stond en dat zij hem daarop vorderden zijn bescheiden af te geven en zijn taxi te verwijderen van het trottoir. Volgens het mutatieformulier weigerde verzoeker hieraan mee te werken. Het mutatieformulier vermeldt dat verzoeker zei "Dit doe ik niet. Jullie discrimineren". Vervolgens weigerde verzoeker ook om zich te legitimeren en werd hij aangehouden, aldus het mutatieformulier. Het mutatieformulier vermeldt ten slotte dat op het politiebureau aan verzoeker drie zogenaamde mini's werden uitgereikt wegens parkeren op het trottoir, het niet voldoen aan een vordering van een toezichthouder en het niet opvolgen van bevelen in het kader van de Wet personenvervoer.

6. Politieambtenaar R. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat verzoeker op de bewuste avond duidelijk op het trottoir aan het wachten was op klanten, waarop zij en haar collega, politieagent L. besloten om hem een bekeuring te geven. Verzoeker vroeg hierop herhaaldelijk "waarom" en zei dat zij hem discrimineerden, aldus R. Verder verklaarde R. dat verzoeker recalcitrant was. Omdat verzoeker zijn rijbewijs niet wilde afgeven, hielden zij hem vervolgens aan en zeiden hem dat hij meemoest naar het politiebureau, zo liet R. verder weten.

7. Politieambtenaar L. verklaarde tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman dat verzoeker zich erg recalcitrant gedroeg tijdens zijn aanhouding. Dit recalcitrant gedrag bestond volgens hem uit het continue in discussie gaan met hem en zijn collega R. en het ingaan tegen alles wat zij hem vroegen of zeiden. Verder vroeg verzoeker waarom de

andere taxichauffeur geen bekeuring kreeg en hij wel, aldus L. Uiteindelijk hebben zij hem aangehouden wegens het niet verstrekken van zijn papieren, voor zover L. zich kon herinneren.

Beoordeling

8. Het discriminatieverbod houdt voor bestuursorganen in dat zij geen onderscheid mogen maken naar godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook. In artikel 14 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) (zie Achtergrond onder 3.) is het verbod op discriminatie weergegeven. In dit artikel is bepaald dat het genot van de rechten en vrijheden die in het EVRM zijn vermeld moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals ras of kleur. In de Grondwet is in artikel 1 (zie Achtergrond onder 4.1.) bepaald dat allen die zich in Nederland bevinden, in gelijke gevallen gelijk worden behandeld. Discriminatie wegens o.a. ras is niet toegestaan.

9. Verzoeker stelt dat hij is gediscrimineerd omdat hij door de betrokken politieambtenaren is aangehouden en de andere taxichauffeur niet, terwijl deze ook enige tijd stilstond op het trottoir. Verzoeker stelt derhalve dat er sprake was van gelijke gevallen maar geen gelijke behandeling. Het is van belang om te bepalen of het hier een gelijke situatie betreft. De Nationale ombudsman overweegt het volgende. Uit de verklaringen van alle betrokkenen blijkt dat verzoeker het vanaf het eerste contact met betrokken politieambtenaren nadrukkelijk niet eens was met de bekeuring en de discussie over de andere taxichauffeur begon. Vaststaat dat verzoeker enige tijd heeft stilgestaan. In de terzake gemaakte aankondiging van beschikking staat vermeld dat de verbalisant zag dat "betrokken voertuig met vier wielen op het trottoir stond". Het naar aanleiding van het incident opgemaakte mutatieformulier vermeldt verder dat de betrokken politieagenten zagen dat verzoeker met zijn voertuig op het trottoir stond. Verzoeker heeft verder zelf aangegeven ongeveer twee minuten te hebben stilgestaan op het trottoir om de verplichte administratie bij te werken. Het staat echter niet vast dat de andere taxichauffeur ook enige tijd stilstond op het trottoir. De lezingen van verzoeker en de betrokken politieambtenaren verschillen hierin, dat de politieambtenaren verklaren dat de andere taxichauffeur kwam aanrijden toen zij verzoeker aanhielden en direct werd weggestuurd. Verzoeker verklaart dat de andere taxichauffeur achter hem kwam staan toen hij stilstond om zijn papieren af te handelen. Er zijn geen feiten of omstandigheden op grond waarvan aan één van de beide lezingen meer waarde dient te worden gehecht. De Nationale ombudsman kan niet vaststellen of de andere taxichauffeur wel of niet een vergelijkbare overtreding beging. In het verlengde hiervan kan de Nationale ombudsman niet vaststellen of er sprake was van een ongelijke behandeling van gelijke gevallen.

In zoverre onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel over de gedraging.

10. Afgezien van de vraag of de andere taxichauffeur wel of niet ook stilstond op het trottoir, overweegt de Nationale ombudsman verder het volgende. Eén van de taken van de politie betreft het toezicht op de naleving van de Wegenverkeerswetgeving. Zoals onder 9. overwogen, staat vast dat verzoeker enige tijd stilstond op het trottoir. Het tot stilstand brengen van een voertuig op een trottoir levert een gedraging op zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid van de Wahv en de bij deze wet behorende bijlage met verkeersovertredingen (zie Achtergrond, onder 1.). Politieambtenaren zijn dan bevoegd om ter zake een administratieve sanctie op te leggen. In dit geval zijn de betrokken politieambtenaren tevens overgegaan tot de controle van het voertuig op de naleving van de bepalingen gesteld bij of krachtens de Wegenverkeerswetgeving en de Wet Personenvervoer 2000. Zij hebben van verzoeker gevorderd dat hij inzage gaf in de wettelijk voorgeschreven papieren. Vaststaat dat verzoeker deze papieren niet direct heeft overhandigd, nu de verklaringen van de betrokken politieambtenaren en die van verzoeker op dit punt overeenkomen. Het niet voldoen aan de vordering tot het geven van inzage in de papieren is een gedraging als bedoeld in artikel 2, tweede lid Wahv (zie Achtergrond, onder 1.). De betrokken politieambtenaren mochten derhalve tot de aanhouding over gaan. Er zijn onvoldoende aanwijzingen dat de afkomst en/of huidskleur van verzoeker hierbij een rol hebben gespeeld en dat hier enige vorm van discriminatie heeft plaatsgevonden.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

II. Ten aanzien van het uit de auto trekken en het omdoen van de handboeien

Bevindingen

1. In de tweede plaats klaagt verzoeker erover dat de politieambtenaren hem uit de auto trokken en de handboeien om hebben gedaan. Verzoeker geeft aan dat hij de discussie met de politieagenten aanging omdat hij wilde weten waarom de andere taxichauffeur geen bekeuring kreeg. Hij gaf niet direct zijn rijbewijs af toen de betrokken politieambtenaren hierom vroegen. Politieambtenaar L. reageerde volgens verzoeker heel agressief. Vervolgens sleurden de politieagenten hem uit zijn auto en deden hem handboeien om, aldus verzoeker. Verzoeker geeft aan dat hij tot op dat moment geen enkele keer geweld had gebruikt of ermee had gedreigd. Verzoeker geeft aan dat de handboeien op zijn rug waren omgedaan. Hij is van mening dat de handboeien hem waren omgedaan om hem dwars te zitten en niet slechts voor het vervoer. Bij aankomst op het politiebureau waren de handboeien ook niet direct afgedaan, aldus verzoeker.

2. De korpsbeheerder liet weten geen aanleiding te zien om af te wijken van de eerdere ongegrondverklaring van deze klacht. Verzoeker weigerde volgens de korpsbeheerder te luisteren en mee te werken, waarop hij moest worden vervoerd naar het politiebureau. De korpsbeheerder gaf aan dat de betrokken politieagenten vreesden dat verzoeker tijdens de autorit naar het politiebureau de chauffeur en/of de begeleider aan zou vallen of hinderen, omdat verzoeker zeer recalcitrant was en zich in ieder geval zeer agressief gedroeg. Om

de veiligheid van verzoeker, de betrokken politieambtenaren en derden te kunnen waarborgen is vervolgens besloten verzoeker te boeien, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder liet weten dat de inschatting van de betrokken politieambtenaren was dat wanneer verzoeker niet was geboeid, zij gedurende de reis met hem in gevecht waren geraakt.

3. Het naar aanleiding van het incident opgemaakte mutatieformulier vermeldt dat tijdens het transport gebruik is gemaakt van handboeien, omdat verzoeker op dat moment zeer recalcitrant was.

4. Ten aanzien van deze klacht liet politieambtenaar R. in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman weten dat verzoeker in zijn auto bleef zitten toen zij hem zeiden dat hij was aangehouden en dat hij meemoest naar het bureau. R. verklaarde dat zij en haar collega L. verzoeker vervolgens fysiek uit de auto hebben getrokken en hem direct daarop boeiden. Verzoeker werden de handboeien omgedaan omdat hij niet meewerkte, nu hij zijn papieren niet afgaf en de auto niet uit wilde stappen, aldus R. Daarnaast viel volgens R. niet meer met verzoeker te praten en was het nodig om hem onder controle te brengen. Politieagent R. liet weten verzoeker waarschijnlijk te hebben geboeid, zonder verzoeker eerst te waarschuwen dat hij moest meewerken. Verzoeker bleef zich volgens R. fysiek verzetten, waardoor zijn armen met enige kracht moesten worden omgebogen om de handboeien om te krijgen.

5. Politieambtenaar L. verklaarde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat verzoeker ook na zijn aanhouding niet meewerkte. L. gaf aan niet meer te weten of zij L. fysiek uit zijn auto hebben getrokken. Wat betreft het gebruik van de handboeien verklaarde L. dat zijn collega R. en hij de inschatting hadden gemaakt dat er een veiligheidsrisico was. L. liet weten niet meer precies de aanleiding te weten voor deze inschatting.

Beoordeling

Ten aanzien van het geweld

6. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft eenieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 Grondwet (zie Achtergrond onder 4.2.). Ook in artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij de wet (zie Achtergrond, onder 6.). Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. In artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder 5.) is bepaald dat een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd is geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het

proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste). Tevens is in dit artikel bepaald dat aan het gebruik van geweld zo mogelijk een waarschuwing vooraf gaat. Het trekken van verzoeker uit zijn auto valt onder "geweld".

7. Voor de beoordeling van de vraag of het toegepaste geweld de toets der kritiek kan doorstaan, is ten eerste van belang dat de politieambtenaren verzoeker terecht konden aanhouden. Daarmee is voldaan aan de eis dat een politieambtenaar alleen geweld mag toepassen in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening, zoals hiervoor aangegeven.

Uit het onderzoek is komen vast te staan dat verzoeker zijn papieren niet liet zien toen de betrokken politieambtenaren daarom vroegen. De Nationale ombudsman heeft hiervoor onder I.10. geoordeeld dat verzoeker om die reden mocht worden aangehouden.

8. In het onderzoek van de Nationale ombudsman verklaarde politieambtenaar R. dat verzoeker bleef zitten nadat zij en haar collega L. hem hadden gezegd dat hij was aangehouden en dat hij mee moest naar het bureau. Hierop hadden zij hem uit de auto getrokken, aldus politieambtenaar R. Politieambtenaar L. heeft verklaard niet meer te weten of zij verzoeker fysiek uit zijn auto hebben getrokken. Gelet op genoemde verklaringen acht de Nationale ombudsman het voldoende aannemelijk dat de betrokken politieambtenaren verzoeker uit zijn auto hebben getrokken. Voor de beantwoording van de vraag of het toegepaste geweld voldeed aan de overige vereisten van artikel 8, eerste lid van de Politiewet, beziet de Nationale ombudsman alle hiervoor relevante feiten en omstandigheden van het geval. Hoewel niet is gebleken dat verzoeker ook lijfelijk verzet heeft gepleegd, staat vast dat verzoeker zich verbaal heeft verzet toen hij werd aangehouden. De Nationale ombudsman acht het verder aannemelijk dat verzoeker in zijn auto bleef zitten toen hem werd meegedeeld dat hij werd aangehouden en dat hij mee moest gaan naar het bureau. De houding van verzoeker kon door de betrokken politieambtenaren worden opgevat als een non-coöperatieve opstelling. Gelet hierop is het niet onjuist dat de politieambtenaren verzoeker, teneinde hem te kunnen aanhouden, uit zijn auto hebben getrokken. Niet is gebleken dat de betrokken politieambtenaren daarbij meer geweld hebben toegepast dan was geboden.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van het omdoen van de handboeien

9. Ook dit klachtonderdeel wordt getoetst aan het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

10. Verwezen wordt naar wat hiervoor onder 6. is vermeld over artikel 11 van de Grondwet en artikel 8 EVRM. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid, van de Grondwet (Achtergrond, onder 4.3.) meer in het algemeen

bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt.

11. Op grond van artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar (zie Achtergrond, onder 7.) mag de politie een aangehouden verdachte ten behoeve van het vervoer aan zijn handen boeien, indien concrete feiten en/of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen, met het

oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden. Deze feiten en/of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in de persoon die is aangehouden, of in de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden. De politieambtenaar moet in een specifiek geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen. Het standaard aanleggen van de handboeien tijdens het vervoer van een verdachte naar het politiebureau is dus niet in overeenstemming met artikel 22 van de Ambtsinstructie.

12. De eerste vraag die beantwoord dient te worden is of aan verzoeker rechtens zijn vrijheid is ontnomen. Onder I.10 heeft de Nationale ombudsman vastgesteld dat de betrokken politieambtenaren bevoegd waren verzoeker aan te houden. Daarmee is aan deze eis voldaan. De Nationale ombudsman overweegt verder het volgende.

Het naar aanleiding van het incident opgemaakte mutatieformulier vermeldt dat tijdens het transport gebruik is gemaakt van handboeien omdat verzoeker op dat moment zeer recalcitrant was. Verzoeker liet zich hierover expliciet uit in die zin dat hij verklaarde dat hij met de politieambtenaren in discussie ging over waarom hij een bekeuring kreeg en de andere taxichauffeur niet. Verzoeker gaf aan geen enkele keer geweld te hebben gebruikt of ermee te hebben gedreigd en dat hem de handboeien waren omgedaan om hem dwars te zitten en niet slechts voor het vervoer. De verklaringen van de betrokken politieambtenaren lopen op dit punt uiteen. Politieambtenaar L. en politieambtenaar R. verklaarden beiden dat verzoeker de discussie met hen aanging over de andere taxichauffeur. Politieambtenaar R. verklaarde dat verzoeker de handboeien waren omgedaan omdat hij niet meewerkte, nu hij zijn papieren niet afgaf en de auto niet uit wilde stappen. Verder was het volgens politieambtenaar R. nodig om verzoeker onder controle te krijgen omdat niet met hem viel te praten. Politieambtenaar L. verklaarde dat zijn collega R. en hij de inschatting hadden gemaakt dat er een veiligheidsrisico was, maar dat hij niet meer precies wist wat de aanleiding was voor deze inschatting.

Aangenomen kan worden dat verzoeker zich in ieder geval verbaal verzette tegen de controle en niet meewerkte aan zijn aanhouding. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is echter niet aannemelijk geworden dat verzoeker zich ook op zodanige wijze tegen zijn aanhouding verzette dat boeien noodzakelijk was, temeer nu de verklaringen

van betrokken politieambtenaren op dit punt uiteenlopen. De omstandigheden dat verzoeker niet meewerkte, en verbaal tegenwerkte, leveren naar het oordeel van de Nationale ombudsman op zichzelf niet een zodanig veiligheidsrisico op, dat het gebruik van de handboeien was aangewezen. Ook is niet gebleken dat verzoeker vooraf is gewaarschuwd dat hij geboeid zou worden als hij niet zou meewerken.

Het gebruik van de handboeien was dan ook in strijd met verzoekers recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van de schop in verzoekers kruis

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er ten derde over dat een politieambtenaar hem in zijn kruis heeft geschopt. Verzoeker geeft aan dat, éénmaal aangekomen op het politiebureau, op zijn vraag of zijn handboeien los mochten, hem werd verteld dat hij "niet moest ouwehoeren" en dat hij werd geschopt in zijn onderbuik. Verzoeker geeft aan dat hij naar het ziekenhuis is gegaan om zich te laten onderzoeken gelet op de pijn die hij in zijn liesstreek en aan zijn penis voelde. Verzoeker heeft een medische verklaring overgelegd. Verzoeker stelt dat het trappen in zijn kruis op band vastgelegd is gelet op het cameratoezicht op het politiebureau.

2. De door verzoeker overgelegde medische verklaring vermeldt het volgende:

"(...)

Anamnese: om onduidelijke redenen trap in scrotum van politiebeampte.

Medicatie: -

Onderzoek: liezen en penis pijnlijk, verder ... testis lis, normale grootte, pijnlijk (...).

Conclusie: testis R+L na trap (...)."

3. Daarnaast uitdrukkelijk gevraagd, liet de korpsbeheerder in het onderzoek van de Nationale ombudsman weten dat er in de cellengang, de voorgeleidingsruimte of de wachtcommandantruimte geen cameratoezicht en derhalve geen beeldmateriaal aanwezig is. De korpsbeheerder liet weten dat niet is gebleken dat politieambtenaar L. verzoeker een stoot met de knie in het kruis of de maagstreek had gegeven. Hij handhaafde derhalve de ongegrondverklaring ten aanzien van dit gedeelte van de klacht. Volgens de korpsbeheerder was wel gebleken dat politieambtenaar L. verzoeker in de voorgeleidingsruimte van het bureau een duw had gegeven. Hij achtte dit gedeelte van de

klacht gegrond. De korpsbeheerder liet weten dat politieambtenaar L. was aangesproken op het geven van deze duw. Het is niet gebleken dat deze wijze van optreden dagelijkse praktijk is of stelselmatig voorkomt, aldus de korpsbeheerder. Verder liet de korpsbeheerder weten dat politieambtenaar L. verzoeker zijn excuses had aangeboden voor het geven van de duw.

4. Politieambtenaar R. verklaarde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat verzoeker niet in zijn kruis was geschopt. Omdat verzoeker recalcitrant bleef, verzochten zij hem te gaan zitten. R. liet weten dat zij zag dat haar collega L. verzoeker een duw gaf. R. gaf aan dat het waarschijnlijk een duw op verzoekers borst was, in elk geval niet op zijn onderlichaam. Verder liet R. weten dat verzoeker niet direct, maar pas ongeveer een uur later over pijn in zijn kruis klaagde.

5. Politieambtenaar L. verklaarde in het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman dat hij verzoeker niet in zijn kruis had geschopt. L. gaf aan dat hij verzoeker een duw had gegeven, waarvoor hij later zijn excuses had aangeboden, omdat het niet professioneel was. Politieambtenaar L. verwees verder naar zijn in het onderzoek van de politie afgelegde verklaring dat verzoeker zich pas bij zijn vrijlating plotseling vooroverboog en zei dat hij enorme pijn in zijn kruis had.

6. Getuige P., die op betreffende datum werkzaam was als wachtcommandant en hulppofficier van justitie, verklaarde in het onderzoek van de politie dat hij niet heeft gezien op welke wijze verzoeker in de ophoudruimte is behandeld. P. verklaarde dat verzoeker tijdens de voorgeleiding niet heeft geklaagd over pijn of het feit dat hij zou zijn geschopt.

Beoordeling

7. Beoordeeld wordt op het eerder vermelde recht van een ieder op onaantastbaarheid van zijn lichaam.

8. Verzoeker verklaarde dat politieambtenaar L. hem een schop in zijn kruis had gegeven. Deze lezing van verzoeker wordt niet bevestigd door de verklaringen van politieambtenaren L. en R. Wel is in het onderzoek van de politie vast komen te staan dat verzoeker op enig moment door politieambtenaar L. is geduwd. Dit wegduwen valt naar het oordeel van de Nationale ombudsman onder geweld. De Nationale ombudsman oordeelt dan ook als volgt.

9. De verklaringen van betrokken politieambtenaren over de vraag om welke reden is overgegaan tot het gebruik van geweld komen overeen, te weten dat politieambtenaar L. verzoeker had geduwd om hem te laten zitten, omdat verzoeker na het verzoek om te zitten was blijven staan. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman had op dat moment een meer duidelijke aanwijzing dat verzoeker moest gaan zitten, kunnen volstaan.

Het geven van een duw in de juiste richting was op dat moment niet aangewezen. Bovendien mag van een politieambtenaar worden aangenomen dat deze de-escalerend optreedt en voor het minst ingrijpende middel kiest dat voorhanden is. Ook om die reden was het geven van een duw op dat moment niet aangewezen. Door verzoeker niettemin een duw te geven, is genoemd recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, geschonden. Terecht heeft de korpsbeheerder de klacht over de duw dan ook gegrond verklaard.

11. Ten aanzien van de schop in het kruis, is uit het onderzoek gebleken dat de lezingen van verzoeker en politieambtenaar W. op dit punt tegenover elkaar staan. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht als de stellingen van verzoeker lijnrecht tegenover de stellingen van het bestuursorgaan staan. Die situatie doet zich niet voor indien er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene stelling meer betekenis kan worden gehecht dan aan de andere stelling. In dit geval houdt verzoeker stellig vol dat politieambtenaar L. hem een schop in zijn kruis heeft gegeven, terwijl politieambtenaar L. dit ontkent. Ook politieambtenaar R. verklaart dat verzoeker geen schop in het kruis heeft gekregen.

Hoewel de medische verklaring op dit punt vermeldt dat verzoeker "om onduidelijke redenen een trap in het scrotum heeft gekregen van een politieambtenaar" en tevens geconstateerd letsel vermeldt, kan hieruit niet zonder meer volgen dat aan de lezing van verzoeker meer waarde moet worden gehecht, nu de verklaring is opgemaakt op basis van hetgeen verzoeker aan zijn arts heeft verteld. Uit de verklaring blijkt niet dat de arts enig letsel heeft waargenomen.

Anderzijds kan uit de verklaringen van politieambtenaren L. en R. en getuige P., dat verzoeker niet direct na de duw over pijn heeft geklaagd, niet volgen dat aan de verklaringen van de politie meer waarde moet worden gehecht. Nu zich geen omstandigheden voordoen op grond waarvan aan de ene stelling meer betekenis moet worden toegekend dan aan de andere stelling, concludeert de Nationale ombudsman dat niet is vast komen te staan dat politieambtenaar L. verzoeker in het kruis heeft geschopt.

Om die reden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

IV. Ten aanzien van de afwijzing schadevergoeding

Bevindingen

1. Ten slotte klaagt verzoeker erover dat het regionale politiekorps Haaglanden heeft geweigerd de schade te vergoeden die hij door bovenstaand optreden van de politie heeft geleden. Verzoeker stelt dat het regionale politiekorps Haaglanden, nu zij buitensporig geweld heeft aangewend en dit heeft toegegeven, schadeplichtig is. Verzoeker geeft aan door het geweld dusdanige pijn te hebben gehad, dat hij een week niet heeft kunnen

werken en geen salaris heeft ontvangen gedurende deze tijd. Ook heeft hij een bedrag aan fooien moeten missen, aldus verzoeker. De materiële schade bedraagt volgens verzoeker 620,25 euro.

2. De korpsbeheerder liet weten geen reden te zien om een schadevergoedingsvoorstel te doen. De korpsbeheerder zag derhalve geen aanleiding om op de brief van 16 november 2005 terug te komen. In genoemde brief betwistte de Chef financieel economisch beleid van het regionale politiekorps Haaglanden, de heer B., de stelling van verzoeker dat het regionale politiekorps Haaglanden schadeplichtig zou zijn wegens buitensporig geweld jegens hem.

B. lichtte toe dat de klachtencommissie in de formele klachtenprocedure het klachtonderdeel betreffende de vermeende knietrap ongegrond had verklaard. Volgens B. was niet bewezen dat verzoeker een knietje in zijn kruis had gekregen. Tevens was niet bewezen dat verzoeker letsel had opgelopen en schade had geleden. Met betrekking tot de door verzoeker gestelde inkomstenderving gaven de loonberekeningen volgens B. slechts weer dat verzoeker in april 2005 minder heeft gewerkt dan in mei 2005. Daarnaast liet B.

weten dat verzoeker een bedrag aan gemiste fooien vorderde, maar deze vordering niet had onderbouwd. Het regionale politiekorps Haaglanden erkende dan ook geen aansprakelijkheid en achtte geen reden aanwezig om een schadevergoedingsvoorstel te doen.

Beoordeling

3. Wanneer een klacht over een besluit van een bestuursorgaan tot afwijzing van een verzoek om schadevergoeding niet kan worden onderworpen aan het oordeel van de bestuursrechter, is de Nationale ombudsman bevoegd die klacht te onderzoeken en te beoordelen, maar daarbij stelt hij zich terughoudend op en toetst hij aan het redelijkheidsvereiste. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden.

4. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Wat betreft de gehoudenheid tot het betalen van een schadevergoeding brengt het redelijkheidsvereiste mee dat het bestuursorgaan mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien het in redelijkheid het standpunt kan innemen niet verplicht te zijn tot vergoeding van de door de burger opgegeven schade. In dat geval kan het bestuursorgaan het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de schadeclaim toe te wijzen

desgewenst aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is alleen anders indien op voorhand duidelijk is dat het standpunt van het bestuursorgaan niet houdbaar is in een civiele procedure. In dat geval is de afwijzing van het verzoek om schadevergoeding in strijd met het redelijkheidsvereiste.

5. De Nationale ombudsman is gelet op hetgeen hij hiervoor ten aanzien van alle klachtonderdelen heeft overwogen van oordeel dat de betwisting van de aansprakelijkheid door de korpsbeheerder in dit geval niet in strijd is met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden, is gegrond ten aanzien van:

- het omdoen van de handboeien wegens inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam;
- het duwen van verzoeker wegens inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het lichaam;

niet gegrond ten aanzien van:

- het discriminerende optreden;
- het fysiek uit de auto trekken;
- de afwijzing van de schadeclaim.

Ten aanzien van de klacht over de schop in het kruis onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

Onderzoek

Op 3 juli 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te Den Haag, ingediend door de heer mr. M.L. Kleyn, advocaat en procureur te Den Haag, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Haaglanden.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Haaglanden (de burgemeester van Den Haag), werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken politieambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Tijdens het onderzoek kregen verzoeker en de korpsbeheerder gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen of aan te vullen.

De betrokken politieambtenaren gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 30 juni 2006 met bijlagen betreffende onder meer de klacht van verzoeker van 4 april 2005, de medische verklaring van 3 april 2005, het advies van de klachtencommissie van het regionale politiekorps Haaglanden van 5 september 2005 en de afwijzing van de schadeclaim van verzoeker van 16 november 2005.

Intern klachtdossier van het regionale politiekorps Haaglanden.

Standpunt van de korpsbeheerder van 24 oktober 2006, met bijlagen.

Nadere reactie van verzoeker van 29 november 2006.

Verklaring van betrokken politieambtenaar R. van 18 januari 2007.

Verklaring van betrokken politieambtenaar L. van 5 februari 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften

Artikel 2 lid 1

"Ter zake van de in de bijlage bij deze wet omschreven gedragingen die in strijd zijn met op het verkeer betrekking hebbende voorschriften gesteld bij of krachtens de Wegenverkeerswet 1994, de Provinciewet of de Gemeentewet (Stb. 1992, 96), worden op de wijze bij deze wet bepaald administratieve sancties opgelegd. Voorzieningen van strafrechtelijke of strafvorderlijke aard zijn uitgesloten."

2. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 5:19

- "1. Een toezichthouder is bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft.
2. Hij is bevoegd vervoermiddelen waarmee naar zijn redelijk oordeel zaken worden vervoerd met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft, op hun lading te onderzoeken.
3. Hij is bevoegd van de bestuurder van een vervoermiddel inzage te vorderen van de wettelijk voorgeschreven bescheiden met betrekking waartoe hij een toezichthoudende taak heeft.
4. Hij is bevoegd met het oog op de uitoefening van deze bevoegdheden van de bestuurder van een voertuig of van de schipper van een vaartuig te vorderen dat deze zijn vervoermiddel stilhoudt en naar een door hem aangewezen plaats overbrengt.
5. Bij regeling van Onze Minister van Justitie wordt bepaald op welke wijze de vordering tot stilhouden wordt gedaan."

3. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 14 Verbod van discriminatie

"Het genot van de rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het

behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status."

4. Grondwet

4.1. Artikel 1

"Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan."

4.2. Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

4.3. Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

5. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer daarmee het beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

6. Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

7. Ambtsinstructie

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of

b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

8. Nota van Toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar.

Artikel 22-23. (...)

"Handboeien mogen slechts worden aangelegd bij het vervoer van arrestanten. (...) De omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het omleggen van handboeien kunnen gelegen zijn in: de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin vervoerd wordt en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze met minder ingrijpende maatregelen (bv. door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant) een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon kan worden gedacht aan zijn gedrag, mogelijk eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan moeilijkheden moet worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor deze is aangehouden."